13. Божьева О. Как убивают самолеты / Божьева О. // Московский комсомолец. — 7.06.2006.

14. Ан-70 снова в небе // ВзлеТ. — 11.2012 (95). — Ноябрь. — С. 21.

15. Авдеев Ю. Моторостроение: поможет ли России заграница? / Авдеев Ю. // Авиаинформ. — Вып. 8 (113). — Август 2013. — С. 72–75.

16. Божьева О. Крылом не вышли / Божьева О. // Московский комсомолец. — 12.10.2012.

17. Ан-70 будет либо совместным проектом, либо его не будет вовсе // Авиаинформ. — Вып. 7 (112). — Июль 2013. — С. 92–93.

18. Гусаров Р. Сто сороковому быть / Гусаров Р. // Авиаинформ. — Вып. 4 (109). — Апрель 2013. — С. 49–54.

19. Хазбиев А. Прибыльный полет / Хазбиев А. // Эксперт. — 2–8 сентября 2013. — № 35 (865). — С. 37

20. Божьева О. Для возобновления производства «Руслана» потребовалось 10 лет переговоров // Авиаинформ. — Вып. 8 (113). — Август 2013. — С. 68.

21. Дмитрий Рогозин предлагает возродить национальныеавиабренды // Авиаинформ. — Вып. 8 (113). — Август 2013. — С. 89.

22. Джузеппе Д`Амато. Россия — страна рекордов / Джузеппе Д'Амато. // Московский комсомолец. — 07 08 2013.

23. «Газпром» не пустили в Китай // Наша версия. — 09–15.09.2013. — № 35 (410). — С. 13.

24. Мингулов Б. Кто раздувает пламя мировой газовой революции / Мингулов Б. // Эксперт. 29.04. — 12.05.2013. — № 17–18 (849). — С. 32–35.

25. Делягин М. Прощай, богатая Россия / Делягин М. // Московский комсомолец. — 23.09.2013.

Т. О. Дулік
канд. екон. наук
Т. Ю. Александрюк
м. Дніпропетровськ

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЗМІСТУ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Постановка проблеми. Динамічний характер розвитку національної економіки об'єктивно веде до зміни пріоритетів та ставить на порядок дня нові проблемні питання, які слід негайно вирішувати. Серед таких проблем чи не найважливішою для України є забезпечення компромісу між державою та платниками податків на основі конституційних демократичних засад. Дійовим чинником, що сприяє демократизації суспільних відносин в Україні та одночасно здійснює стимулюючий вплив на розвиток діяльності таких платників податків як суб'єкти малого підприємництва є застосування згідно з Податковим кодексом спеціальних податкових режимів, різновидом яких є єдиний податок як форма спрощення оподаткування, обліку і звітності [1]. Тому сьогодні для України є актуальним науково–теоретичне обґрунтування змісту єдиного податку та визначальних факторів доцільності його застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Детальне вивчення наукової літератури свідчить, що переважна більшість ключових теоретико-правових положень щодо особливостей оподаткування доходів від підприємницької діяльності залежно від організаційно-правової форми її здійснення та сфери діяльності, адміністрування єдиного податку із застосуванням новітніх технологій, ведення обліку доходів і витрат, а також подання податкової звітності тощо розроблена досить ґрунтовно, авторами яких є такі українські вчені-економісти, як В. Андрущенко [2; 3], В. Вишневський [4; 5; 6], Ю. Іванов [7; 8], А. Соколовська [9; 10], В. Сутормінa [11] та інші. Наукові праці цих авторів дають повне уявлення про те, як відбувається формування й функціонування національної системи оподаткування та суб'єктів малого підприємництва, служать справі підготовки кваліфікованих фахівців — працівників органів доходів і зборів України та вихованню податкової культури у платників податків. Водночас, з метою побудови цивілізованої, перевіреної часом та фіскальною практикою конструкції податкових правовідносин між державою та суб'єктами підприємницької діяльності й на цій основі оптимальної системи оподаткування в Україні [9; 10], уникнення ухилення від сплати податків [6], недопущення помилок у податковому законодавстві та суб'єктивного впливу на його змістовне наповнення, такі наукові дослідження формування раціональної моделі єдиного податку, що включає його елементи та управління ними повинні бути певним теоретичним підґрунтям, опорою, орієнтиром для вітчизняної законотворчої діяльності, що в свою чергу згладжуватиме коливання доходів, що надходять до місцевих бюджетів і значною мірою формуються за рахунок власних ресурсів суб'єктів підприємницької діяльності. Важливість цих аспектів не можна недооцінювати.

Метою статті є науково-теоретичне обґрунтування змісту єдиного податку та визначальних факторів доцільності його застосування в Україні суб'єктами підприємницької діяльності на основі системно — структурного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки України з метою створення умов для активізації діяльності суб'єктів малого бізнесу та легалізації їх доходів підприємцям надається можливість здійснювати самостійно добровільний вибір способу сплати податків і зборів, а саме: у загальноприйнятому порядку (обов'язкова сплата підприємцем усіх податків і зборів, передбачених діючою системою оподаткування України) та з використанням спеціальних податкових режимів: фіксованого сільськогосподарського податку (пов'язаний з діяльністю виробників сільськогосподарської продукції та замінює сплату податку на прибуток підприємств, земельного податку (крім земельного податку за землю, що не використовуються для сільськогосподарського товарови-

робництва), збору за спеціальне використання води, збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності); єдиного податку (спрощена система оподаткування, обліку і звітності) [1]. Такий альтернативний вибір системи оподаткування є своєрідним проявом демократизації суспільних відносин та одночасно суттєво збільшує ступінь свободи суб'єктів малого підприємництва в прийнятті управлінських рішень, здійснює стимулюючий вплив на розвиток їх діяльності. При цьому рішення підприємця про перехід на сплату єдиного податку має бути обґрунтованим та мотивованим. Насамперед, найбільш впливовим фактором на прийняття такого рішення є економічна доцільність від його застосування, що визначається показником податкового навантаження, який можна розглядати з двох позицій: безпосереднього впливу податкових важелів на фінансово-господарську діяльність платника; впливу сукупності податкових платежів на доходи юридичних і фізичних осіб — суб'єктів підприємництва.

Визначення податкового навантаження з точки зору безпосереднього впливу податкових важелів базується на застосуванні:

— порівняльної характеристики ставок основних податків і зборів,

— порівняльної характеристики податкових пільг (часткове або повне звільнення від оподаткування, надання податкового кредиту, дотацій, що в свою чергу забезпечує перерозподіл податкового тиску з одних платників на інших),

— порівняльної характеристики техніки оподаткування (наприклад, застосування авансових платежів, які передбачають сплату податку платником до отримання реального результату, відповідно до якого він повинен сплачуватися, що посилює навантаження на платника).

Визначення податкового навантаження з точки зору ступеня впливу податкових платежів передбачає: зіставлення загальної суми всіх податкових платежів, сплачених до бюджету за певний період часу з обсягом ВВП (доданою вартістю (прибутком), доходом), отриманого за цей же період часу.

Зміст і межа податкового навантаження не є чимось незмінним. До чинників, що визначають зміст і межу податкового навантаження (верхню та нижню), які слід брати до уваги, відносяться:

— ступінь розвитку ринкової економіки та масштаби і форми державного регулювання;

— рівень соціально-економічного розвитку національної економіки (регіонів) та рівень життя населення;

— напрямки використання державних доходів;

— внутрішня і зовнішня політика держави;

— соціально-культурні традиції населення;

— рівень розвитку податкової культури.

Але центральну частину поняття про податкове навантаження становить система податкових відносин, які виникають між державою (органами місцевого самоврядування) і платниками податків з приводу розподілу та перерозподілу частини вартості ВВП.

Таким чином, межа податкового навантаження — це умовна точка в оподаткуванні, при якій досягається оптимальна як для платників, так і для державної скарбниці частка ВВП, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети. Проте не існує загальновизнаних доказів того, що будь-який його рівень є оптимальним.

Водночас при визначенні податкового навантаження необхідно послідовно здійснити:

— аналіз чинного законодавства щодо основних елементів податків і зборів (платників, об'єктів оподаткування, податкової бази, ставок податків, пільг, строків сплати та подання податкової звітності тощо);

— аналіз та визначення загальної суми податкових платежів, що сплачуються платником податків;

— аналіз та визначення рівня податкового навантаження на доходи юридичних і фізичних осіб.

Таким чином, процедура вибору підприємцем оптимальної системи оподаткування передбачає детальну проробку різних її елементів, методів оподаткування, розгляд альтернативних варіантів оподаткування з оцінкою наслідків їх впровадження для виробничої сфери, подальшої фінансово-господарської, інвестиційної діяльності тощо.

Іншими словами, тут мова йде про здійснення суб'єктом підприємництва «податкового планування», яке передбачає сукупність планових дій, об'єднаних в єдину систему і спрямованих на максимальне врахування можливостей оптимізації і мінімізації податкових платежів у межах загального стратегічного планування його діяльності.

При цьому основними завданнями оптимізації оподаткування є:

— прогнозування обсягів податкових надходжень на середньострокову перспективу на основі прогнозних розрахунків зміни економічних оборотів;

— вибір найбільш вигідних варіантів оподаткування.

Досягають оптимізації податкових зобов'язань за рахунок широкого використання податкових пільг, різних легальних «щілин», що мають місце у податковому законодавстві.

Важливим аспектом оптимізації оподаткування суб'єктів підприємництва є моделювання сум податкових платежів на майбутні періоди, яке здійснюється в такій послідовності:

— моделюється сума податків і зборів, які залежать від бази оподаткування — фонду оплати праці;

— моделюється сума податків і зборів, які включаються в ціну реалізованої продукції;

— моделюється сума податку на прибуток підприємств (податку на доходи фізичних осіб);

— моделюється загальна сума податків і зборів.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності (далі єдиний податок) — це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Податкового кодексу (далі Кодекс), на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених главою 1, розділу 14 з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [1].

Отже, згідно зі ст. 297 Кодексу платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів [1]:

1) податку на прибуток підприємств;

2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи та оподатковані згідно з главою 1 розділу 14 Кодексу;

3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на

додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали ставку єдиного податку 3 % та 5 %, визначену підпунктом 1 підпункту 293.3.1 пункту 293.3 або підпунктом 1 підпункту 293.3.2 пункту 293.3 статті 293 цього Кодексу;

4) земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються ними для провадження господарської діяльності;

5) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності;

6) збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Разом з тим, стримуючим чинником є те, що платники єдиного податку зобов'язані сплачувати єдиний соціальний внесок у порядку, визначеному Законом України №5492/17 від 20.11.2012 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [12].

Отже, таке звільнення від сплати шести податків і зборів є вагомою перевагою єдиного податку, який названо тому, що він заміняє собою сплату вище зазначеного їх переліку. Справді, стягнення єдиного податку є більш простою й раціональною процедурою, ніж стягнення різноманітних за видами та досить розгалуженої їх сукупності, для адміністрування яких потребуються суттєві витрати.

Крім того, Кодекс [1] як основний нормативний документ, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, визначає елементи єдиного податку, в т. ч.

— платників єдиного податку (стаття 291) (з 2013 року всіх платників єдиного податку було поділено на шість груп: юридичних осіб включено до 4 та 6 груп, а фізичних осіб — до 1, 2, 3, 5 груп);

— об'єкт та базу оподаткування (стаття 292);

— ставки єдиного податку (стаття 293) (для кожної групи платників встановлені окремі ставки: у відсотках (фіксовані ставки), що встановлюються до розміру мінімальної заробітної плати, визначеної законом на 1 січня податкового (звітного) року; відсоткові ставки, які встановлюються у відсотках до доходу);

— податковий (звітний) період (стаття 294) (для платників єдиного податку 1 та 2 груп податковим періодом є календарний рік; для платників єдиного податку 3–6 груп є — календарний квартал);

— порядок нарахування та строки сплати єдиного податку (стаття 295) (платники єдиного податку 1 і 2 груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця. Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року. Платники єдиного податку 3–6 груп сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал);

— ведення обліку та складання звітності платниками єдиного податку (стаття 296);

— особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку (стаття 297);

— порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування (стаття 298);

— порядок видачі, отримання та анулювання свідоцтва платника єдиного податку (стаття 299);

— відповідальність платника єдиного податку (стаття 300).

Єдиний податок згідно з пунктом 10.1.2 статті 10 Кодексу відноситься до переліку місцевих податків та зборів, що установлені відповідно до пункту 4.15 статті 4 розділу I «Загальні положення» рішеннями сільських, селищних і міських рад в межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад [1].

Так, у пункті 4.15 статті 4 зазначено, що встановлення і скасування податків та зборів, в тому числі місцевих, а також пільг їх платникам здійснюється згідно з Кодексом Верховною Радою України, а також Верховною Радою Автономної Республіки Крим і сільськими, селищними, міськими радами у межах їх повноважень, визначених Конституцією та законами України [1].

Порядок зарахування єдиного податку до місцевих бюджетів здійснюється в чітко установлені строки та визначається Бюджетним кодексом України. Стосовно цього податкового платежу також є актуальними такі поняття, як «податкове зобов'язання», «податковий борг», «штрафні санкції» тощо.

Разом із тим — це одна із форм вирівнювання доходів його платників з метою досягнення соціальної справедливості й економічного зростання як на державному, так і на регіональному рівні. Вилучаючи частину доходів юридичних і фізичних осіб, держава (органи місцевого самоврядування) гарантує їх ефективне використання для задоволення потреб суспільства (регіону) в цілому й досягнення на цій основі зростання його добробуту. На перший погляд, єдиний податок під час його сплати, відображає односторонні відносини, що виникають між державою, органами місцевого самоврядування та його платниками, однак це лише поверховий підхід до вивчення цих явищ і процесів. Насправді він поєднує в собі зворотний зв'язок із державою, органами місцевого самоврядування і платниками завдяки фінансуванню відповідних витрат. Загалом, єдиний податок — це обов'язковий платіж, що призначається для вирішення як фіскальних, так і економічних завдань державного або регіонального рівня. Єдиний податок обмежує витрати фінансових ресурсів приватним сектором економіки і переміщає фінансовий потенціал у розпорядження держави, органів місцевого самоврядування.

Крім того, перехід на сплату єдиного податку дає суб'єкту підприємництва низку інших переваг, а саме:

— спрощення методики обчислення податку, нарахування та сплати;

— завдяки впровадженню більш широкого спектру ставок єдиного податку забезпечується реалізація диференційованого підходу до його платників;

— платнику податку не потрібно вести громіздкого податкового обліку, заповнювати значну кількість податкової звітності;

— значне розширення бази оподаткування єдиним податком завдяки переходу від виручки реалізованої продукції до доходу за податковий (звітний) період;

— значне зниження податкового тиску на суб'єктів підприємницької діяльності;

— залежність розміру податку від видів та результатів фінансово-господарської діяльності платника — суб'єкта малого підприємництва. Якщо приватний

підприємець за звітний період не отримав доходу від підприємницької діяльності, то відповідно податок він сплачувати не буде (крім платників 1 та 2 групи);

— встановлення постійного розміру ставок єдиного податку на весь термін його запровадження, проголошення незмінності податку протягом визначеного Кодексом терміну, що дає змогу досить точно прогнозувати результати фінансово-господарської діяльності у майбутньому.

Таким чином, сплата єдиного податку створює реальну можливість для скорочення документообороту, кількості звітів, встановлення єдиного платежу за результатами господарської діяльності.

Загалом, єдиний податок є важливою і необхідною ланкою податкових відносин, які виникають у суспільстві між державою, органами місцевого самоврядування та його платниками. Окрім того, він виступає головним знаряддям реалізації державної регіональної податкової політики та формується у зв'язку з іншими інструментами державного регулювання економічних процесів, які одночасно є невід'ємними елементами економічної системи держави. Проте не слід забувати, що всі податки, у тому числі єдиний податок, можуть бути ще й дуже небезпечним інструментом у розпорядженні держави, органів місцевого самоврядування. Адже без наукової концепції податкової політики загалом та регіональної в тому числі, вони можуть гальмувати соціально-економічний розвиток держави, регіону. Сучасна концепція податкової політики України містить обґрунтовані висновки щодо впливу місцевого оподаткування на результати господарської діяльності підприємств та організацій, обсяг, напрямки й характер інвестицій, розмір і структуру фонду споживання, галузеву й територіальну структуру економіки. Таке зорієнтоване вдосконалення місцевого оподаткування сприятиме гарантованому забезпеченню необхідної доходної бази місцевих бюджетів, стимулюванню місцевої влади до пошуку нових джерел доходів, а також подоланню диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів та прискореному розвитку депресивних територій.

Висновки та пропозиції. Отже, беручи до уваги вищевикладені теоретико-правові положення, спробуємо виділити ряд узагальнень і висновків щодо характерних ознак єдиного податку, які є визначальними у його змісті.

По-перше, єдиний податок є платежем юридичних і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, що стягується лише до місцевих бюджетів держави. Тобто на відміну від інших обов'язкових платежів, які не дозволяється використовувати не за призначенням та, що стягуються до державних цільових фондів, цей податок не має конкретного цільового призначення.

По-друге, єдиний податок встановлюється виключно державою на підставі Кодексу, за юридично закріпленими правилами. Таке його встановлення державою — це своєрідна форма прояву її державного суверенітету і здійснення належних функцій владності. Отже, мобілізація і використання надходжень від сплати єдиного податку мають правову основу, стають об'єктом контролю з боку органів доходів і зборів.

По-третє, єдиний податок — це обов'язковий вид платежу. Обов'язковість податку виражається в тому, що за порушення встановленого строку сплати, розміру платежу, ухилення від сплати, передбачена відповідальність платника, тобто необхідність примусового виконання даного платежу, що відрізняє його від добровільної пожертви.

По-четверте, єдиний податок може стягуватись лише у грошовій формі.

По-п'яте, при сплаті єдиного податку відбувається перехід частини коштів із власності окремих платників (юридичних і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності) у власність усієї держави.

По-шосте, єдиний податок слід розглядати як різновид прямих прибуткових податків, що стягується залежно від обсягів доходу, отриманих протягом податкового (звітного) періоду, господарського обороту, виду діяльності, кількості зайнятих, фонду заробітної плати тощо.

По-сьоме, податку властива індивідуальна безоплатність. Це означає, що при його стягненні держава не бере на себе обов'язків по наданню кожному окремому платнику певного еквіваленту, рівного їх платежу.

По-восьме, для податку характерна регулярність його стягнення, а це означає, що даний платіж вноситься періодично, в чітко встановлені законодавством строки.

По-дев'яте, єдиний податок — категорія не тільки економічна, але й правова. Правовий зміст категорії податку проявляється через систему специфічних зобов'язань, правових норм, інститутів. Податкові правовідносини є лише зовнішньою формою прояву взаємовідносин між державою (контролюючими органами), юридичними і фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності, між якими формується визначена супідрядність і система суспільно-економічних інтересів, що законодавчо, інституційно закріплює ці економічні стосунки. Це свого роду «правила гри», правила економічної поведінки щодо податкових відносин, які пронизують усі сфери економічного життя. Якщо такі правила сформульовані нечітко або не конкретно (наприклад, взаємосуперечливі чи залишають поза увагою деякі сфери податкових відносин, перешкоджають перерозподілу ВВП), то наслідком цього може стати ерозія господарської політики, а згодом і самої економічної системи держави.

По-десяте, єдиний податок є невід'ємним атрибутом держави (органів місцевого самоврядування), який встановлюється для фінансового забезпечення виконання нею (ними) своїх функцій і соціально-економічного розвитку регіонів.

Таким чином, логіка аналізу характерних ознак єдиного податку привела нас до визначення даної категорії. Єдиний податок — це закономірне об'єктивно-суб'єктивне явище, система податкових правовідносин, що виникають (складаються) між державою (органами місцевого самоврядування) та юридичними і фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності з приводу мобілізації до місцевих бюджетів держави і використання частини вартості ВВП, що не має конкретного цільового призначення та який діє законодавчо з метою стимулювання розвиту підприємництва та фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів.

Висновки та пропозиції. Таким чином, розглянувши спрощену систему оподаткування, обліку і звітності юридичних і фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність, ми дійшли висновку, що запровадження такої системи фіксує порушення принципу соціальної справедливості оподаткування і лише створює поверхневу видимість її спрощення. Крім того, проана-

лізований вище механізм справляння єдиного податку в Україні не відповідає вимогам як його платників, так і відомій у наукових колах теорії демократичного оподаткування, згідно з якою: «рішення з питань доходів і видатків бюджет-у ухвалюються самими платниками податків і споживачами суспільних благ» [10].

У сучасних умовах трансформації економіки України слід закладати підвалини більш оптимальної системи оподаткування з урахуванням надбань світової економічної теорії та практики. Тому, на наш погляд, подальше удосконалення національної системи оподаткування юридичних та фізичних осіб має здійснюватися відповідно до форм організації приватного підприємництва та у напрямку підвищення ролі саме прибуткового податку і помірно-прогресивної системи оподаткування. Звичайно, запровадження такої системи та її оптимізація потребують тривалого часу, зваженості, послідовності. Та разом з тим, лише такий підхід до проведення реформування національного оподаткування дасть змогу державі отримати не тільки надійне джерело доходів, а й дієвий інструмент регулювання доходів населення.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. №2755–VI (зі змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws /show/2456–17.

2. Андрущенко В. Фінансова думка Заходу в XX столітті (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) / В. Андрущенко. — Львів : Каменяр, 2000. — 305 с.

3. Андрущенко В. Л. Податкові системи зарубіжних країн : навчальний посібник / В. Л. Андрущенко, О. Д. Данілов. — К. : Комп'ютер прес, 2004. — 240 с.

4. Вишневский В. П. Налогообложение предприятий в Украине : монография / В. П. Вишневский. — Донецк : ИЭП НАН Украины, 1998. — 328 с.

5. Вишневский В. П. Уход от уплаты налогов: теория и практика : монография / В. П. Вишневский, А. С. Веткин. — Донецк : ИЭП НАН Украины, 2003. — 228 с.

6. Вишневский В. П. Налогообложение: теории, проблемы, решения : монография / В. П. Вишневский, А. С. Веткин, Е. Н. Вишневская. — Донецк : ДонНТУ, ИЭП НАН Украины, 2006. — 504 с.

7. Іванов Ю. Б. Альтернативні системи оподаткування : монографія / Ю. Б. Іванов. — Харків : ХДУ — Торнадо, 2003. — 517 с.

8. Иванов Ю. Б. Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий : монография / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, А. Н. Карпов. — Харьков : ИД «ИНЖЕК», 2006. — 272 с.

9. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення : монографія / А. М. Соколовська. — К. : Знання — Прес, 2004. — 454 с.

10. Соколовська А. М. Основи теорії податків : навчальний посібник / А. М. Соколовська. — К. : Кондор, 2010. — 326 с.

11. Сутормінa В. М. Держава — податки — бізнес (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки) : монографія / В. М. Сутормінa, В. М. Федосов, В. Л. Андрущенко. — К. : Либідь, 1992. — 328 с.

12. Закон України від 20.11.2012 №5492/17 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464–17.

Л. О. Жилінська
канд. екон. наук
А. І. Печеник
канд. екон. наук
м. Запоріжжя

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. В умовах сучасного розвитку економіки та поглиблення міжнародних зв'язків вкрай важливими є досягнення та утримання довгострокових конкурентних переваг, які забезпечать фінансову стійкість будь-якого підприємства, а також його стабільне і прибуткове функціонування як на внутрішньому так і на зовнішньому ринку, яке має першочергове значення для продуктивної життєдіяльності підприємства. Концептуальне обґрунтування стратегій зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств слід сприймати через призму постійного ускладнення закордонних збутових систем, коли з однієї сторони глобальні економічні зміни забезпечують зростання доступу до національних ринків, а з іншої, велика кількість експортно-імпортних процедур, тарифних та нетарифних методів регулювання, підходів до нормативно-правового регулювання, логістичних систем та ринкових інститутів опосередковано здійснюють вплив на стратегії розвитку підприємства, в результаті чого останні набувають змішаних форм управління.

Доводиться констатувати невирішеність великого комплексу проблем на практиці пов'язаних з неадекватним позиціюванням товарів, і як наслідок — застосування для них неефективних стратегій розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу та розробці концептуальних підходів до формування стратегії розвитку промислових підприємств за останнє десятиліття присвячені праці багатьох українських вчених таких як: